

СТАНОВИЩЕ

от д-р Александра Божидарова Багашева, доцент в катедра “Англицистика и американистика” на СУ “Св. Климент Охридски”, София за материалите, представени за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология - Германски езици, с научна специалност Когнитивна лингвистика и историческа граматика на английския език.

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. ДВ бр.46/09.06.2017 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра Английска филология към Филологически факултет, като кандидат участва главен асистент, доктор Снежана Тодорова Цонева - Матюсън от катедра Английска филология към Филологически факултет на ПУ.

Със заповед № Р33-3811 от 25.07.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурса.

Представеният от доктор Снежана Тодорова Цонева - Матюсън комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи: молба, автобиография, списък с публикациите, които подлежат на рецензиране, текст с анотации на публикациите, решение-протокол от Академичен съвет, решение-протокол от Факултетен съвет, Заповед на Ректора на ПУ за научно жури и Справка за спазване на специфичните допълнителни изисквания на Филологическия факултет при ПУ по чл. 65, алинея 3 от ПРАСПУ.

2. Обща характеристика на дейността на кандидатката

Кандидатът Снежана Тодорова Цонева – Матюсън е приложила общо една монография и списък (както и копия) на тринадесет научноизследователски разработки. Приемат се за рецензиране единадесет от статиите (поради историографския характер на две от приложените статии) и монографията, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва 8 публикувани в сборници и научни списания в България и 5 в чуждестранни издания. Освен научните (11 броя) и популярните (2 броя) статии, кандидатката е превеждала книги и други печатни материали от български на английски език и от български на английски език.

Впечатление прави дългият период, в който не е имало научна продукция – от 1998 до 2012. Активизирането на научната продуктивност подсказва завръщане към академичното поприще и научните интереси, което е похвално. По данни на кандидатката следните две статии *The Symbiosis of Choice and Control: A Discourse-based Account of CAN* и *Can: The Symbiosis of Choice and Control* са получили съответно по 12 и 20 цитирания, което е показател за широкия научен отзвук, които са получили. Първата статия е публикувана в списанието *Journal of Pragmatics* с импакт фактор 1.22.

Предвид факта, че монографията е учебник, основният принос на труда може да се определи като приложен. Повечето от статиите са с научно-приложен характер.

Монографията, както и 12 от статиите са на английски език, а една от статиите е на български език. В основната си част научните приноси в публикациите на кандидатката са свързани с обосноваване на нови хипотези, създаване на нови класификации и методи на анализ, както и получаване на потвърдителни факти.

Снежана Тодорова Цонева – Матюсън води три лекционни курса, като повече от 8 години хорариумът ѝ надхвърля 60 лекционни часа годишно. Била е научен ръководител на 10 магистранта и е участвала в два проекта.

3. Критични забележки и препоръки

Като най-значителен труд сред представените за оценяване по процедурата се откроява монографията “Лингвистична история на английския”.

Колкото и увлекателно да се чете учебникът (което предполага увличане на студентите, които са основната целева група на учебното съдържание, заложено в учебното помагало), едва ли е сериозно да се твърди, че етимологиите са най-забавната част от историческата лингвистика, а още по-неакадемично е да се използват субективни оценъчни квалификации по отношение на научни дисциплини, тяхното преподаване и изследователските традиции в тях. Заявените еklektизъм и евристичност на подхода към застъпената в монографията проблематика не са премерени, така че да е ясно каква е читателската аудитория. Ако текстът е предвиден като учебник, то липсват в него основни неща, които се необходими за получаване на ясна представа за историята на английския език. Например - не е използван никакъв метод за сравнение, а има обръщение към читателя, чрез което той се убеждава, че има използван метод и че сам той го е използвал (стр. 13, последен параграф).

При описане на типологията на езиците еklektизмът е довел до смесване на *типологични параметри* и *езиков тип*. Аналитизъм-синтетизъм е параметър, въз основа на който се определят типове езици, но синтетизъм и флексивност на са синонимни или съпоставими термини. Да не говорим, че твърдението “A classification according to the structural features of languages is referred to as typological.” е непълно и подвеждащо. Типологията се базира на много видове характеристики и далеч не се ограничава със структурни показатели. Евънс (2014) и Коптьевская-Там (2008) постулират показателите и принципите на семантична и лексикална типология съответно. Още през осемдесетте години на миналия век Климов (1985) разработва контенсивната типология и апелира за прилагане на холистична, системна типология. Макар монографията в своята цялост да е приятно написан учебник, хубаво е да се огледат извстен брой фактологични грешки (форми, глосирания и преводи на съвременен английски език) преди четовто да попадне в ръцете на читателите си.

Без да се впускам в подробен анализ на всяка една от статиите, ще спомена само това, което по една или друга причина ми е направило най-силно впечатление.

Статията за предлога “with” повдига следния въпрос: Как може една конструкция хем да има подчинителна връзка, хем връзката между компонентите ѝ да е реципрочна и симетрична? Подчинителната връзка по дефиниция предполага асиметричност. В редица изследвания на съчинителния съюз “и” (Хъдълстън и Пулъм 2005) установяват симетрично, реципрочно съединяване на единици с еднакъв синтактичен и функционален статут. Струва ми се, че основното при предлога “със” е именно факта, че не допуска симетрично, реципрочно свързване и така контрастира с десемантизирания съчинителен съюз. Примери 5 и 6 също са обръквачи. Атрибутивно и локативно не са едно и също понятие. Преминаването от синтактично в семантично (и обратно) тълкуване без да се отчитат разликите между тях води и до грешка - в 5 конструкцията е атрибутивна, но значението на фразата с “with” безспорно е локативно!

Статиите “Качествените предикативни конструкции и непреходните адективни глаголи в руския и българския език” и “The semantic map of intransitive property predication in Bulgarian and Russian” са идентични, макар и написани на различни езици. Темата е интересна, подходът е теоретично издържан, използват се съвременни аналитични подходи.

Статията “Как камилата получила гърбицата си – да върнем литературата в обучението по английски език” показва широкообхватните научни и преподавателски интереси на кандидатката. В рамките на когнитивните науки няма ясно поставена граница между видовете текстова продукция и използването на литературни текстове за преподаване на език е поредното доказателство за сложността на езикоусвояването и разнообразието от методологически подходи.

Изключително интересна и добре написана е статията за модалния глагол “can”/“мога” в списанието *Journal of Pragmatics*. Трайният и задълбочен интерес на кандидатката към тази

област и изследването ѝ на базата на корпус личи и в статията с подобна тематика, публикувана в сборника He, A.W. (ed.) *Reconstructing Institutions. Language Use in Academic Counseling Encounters*. Greenwich, Ct and London, UK: Ablex, 1998, pp. 75-89.

Две от статиите, включените в списъка, приложен към документацията по конкурса (Lord Strangford. In: *Essays in Honour of Michael Grancharov*, (eds). Tsoneva-Mathewson, S. and Rowland, Y. Kostadinova, V. Plovdiv University Press, 2016, 166-74. и Elizaveta Karamihailova: *Bulgarian Pioneer of Radioactivity*. In: Rayner-Canham, M. F. and Rayner-Canham, G. *A Devotion to Science: Pioneer Women in Radioactivity*. Philadelphia: Chemical Heritage Foundation ; Montreal: McGill- Queen's University Press, 1997, pp. 205-208.), са с историографски характер и са извън темата на конкурса и определено не могат да се приемат като отговарящи на критериите за публикации за конкурс за доцент по когнитивна и историческа лингвистика, така че не се оценяват.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от главен асистент, доктор Снежана Тодорова Цонева - Матюсън отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса, гл. ас. др. Снежана Матюсън е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’ и хабилитационна разработка е в пълно съответствие с тематичната област на конкурса. В работите на кандидата има оригинални приложни приноси, като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа (монографията и три от статиите). Научната и преподавателската квалификация на гл. ас. др. Снежана Матюсън е несъмнена.

Постигнатите от гл. ас. др. Снежана Матюсън резултати в учебната и научно-изследователската дейност, съответстват на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята обща положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избор на гл. ас. др. Снежана Матюсън на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология - Германски езици с научна специалност Когнитивна лингвистика и историческа граматика на английския език.

Библиография

- Evans, Nicholas (2014/2011) *Semantic Typology*. In Song, Jae (ed.) *The Oxford Handbook of Linguistic Typology*. 504-534. Oxford: Oxford University Press.
- Huddleston, Rodney and Geoffrey Pullum (2005) *A Student's Introduction to English Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Klimov, Georgy (1985) On the notion of language type. In Lehmann, Winfred (ed.) *Language Typology 1985: Papers from the Linguistic Typology Symposium, Moscow, 9-13 December 1985*. 105-111. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Koptjevskaja-Tamm, Maria (2008) Approaching lexical typology. In Vanhove, Martine (ed.) *From Polysemy to Semantic Change: Towards a typology of lexical semantic associations*. 3-52. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

2. 11. 2017 г.

Изготвил становището:

Доцент д-р Александра Багашева